

LBRIS

We know
books

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES

Publicarea acestei cărți a fost sprijinită
printr-o subvenție acordată de
FEDERAȚIA WALLONIE-BRUXELLES

GRÉGOIRE POLET

Viețile lor strălucitoare

Traducere de
DIANA CRUPENSKI

 UNIVERS

24

Trece o ambarcațiune. Pe apa neagră a Senei și în noapte. Tulburând puternic apa din spatele ei. Iar siajul ei se închide. Fără să lase nicio urmă. Cu excepția dovezii, pentru cei care au văzut-o, că a trecut o ambarcațiune.

414

CUPRINS

Luni	9
Marți	63
Miercuri.....	125
Joi.....	257
Vineri	319
Sâmbătă	385

1

Paris, ora 6.30 dimineața, cu puțin înainte de răsărit. În turnul Bisericii Saint-Sulpice, Macha rupe ultimele cartoane pictate. În principal portrete, mai ales portrete, stridente, în maniera lui Kirchner, poate. Întotdeauna în prim-plan, pe bucăți de carton de un metru pe șizeci de centimetri, cu ochii adânci și negri sau verzi și îndepărtați, cu fețe colțuroase, excesive, cu albastru pe obraji, cu linii groase și roșii închipuind gura și uneori urechile. Le rupe cu calm și le aruncă într-un sac de gunoi mare, alb.

Sacul e plin. Îl ia cu ambele mâini de margini, îl ridică și îl trage pe terasă, unde îl pune lângă celelalte trei. Lângă sacii de gunoi se află o cutie cu lucrările pe care nu le distruge, pe care intenționează să le ia cu ea, suluri de hârtii mult mai subțiri și mai ușoare, mângălite în interior cu desene minuscule care se adună pe toată pagina și care formează un fel de compoziții ample la scară foarte mică, cu cariocă neagră pe hârtia îngălbenită și împărțită ciudat în pătrățele milimetrice.

Macha oftează și se sprijină de balustrada terasei care dă spre piață, cu vedere largă spre o zonă întinsă din Paris. Își pune în gură țigara rulată pe care a ținut-o până acum după ureche și o aprinde. Are părul negru și des, cu fire albe – necazurile, Macha, necazurile – de parcă tocmai ar fi zugrăvit un

tavan. Luminile fântânii cu lei sunt stinse, doar o singură fereastră este luminată în piață, vizavi, la etajul șase. Și propria ei fereastră: așadar, două. Ultima dimineată în turnul Bisericii Saint-Sulpice; pentru ultima oară această privesc a Parisului; pentru ultima oară aruncând mucul de țigară peste margine și privind cum cade capătul incandescent, oranj. La fereastra luminată, la etajul șase, e ciudat, e un fel de lampadar răsturnat, rămas cu abajurul verde proptit de geam, înclinat și strâmb, ca un călător care așteaptă autobuzul. Pare stricat, becul pâlpâie. Primul autobuz 63 trece pe lângă piață fără să oprească; nu așteaptă nimeni în stație. Macha își caută în cutie aparatul ei mare de fotografiat și fotografiază fațada și fereastra luminată unde clipește lampadarul. Două imagini în cascadă, destul de frumoase, pe care le privește imediat pe micul ecran al aparatului. În primul cadru, unul panoramic, lampadarul este aprins. În cea de-a doua fotografie, identică, e stins.

Macha intră înăuntru. Mai are o grămadă de cartoane pictate de rupt și un sac de gunoi de umplut.

Pereții sunt acoperiți cu gips-carton și zugrăviți în alb, cu urme de agrafe de capsator. Ieri-seară nu se vedea nici măcar un centimetru de perete; picturile se încălecau una peste alta, talmeș-balmeș, fixate pe pereți, în ritmul creației lor.

În geaca ei de piele neagră, Macha are biletul de avion spre Roma, cu sosire în aeroportul Fiumicino, un bilet doar dus.

Mâinile ei cu mușchi puternici sfâșie portretele. Uneori se uită la cele trei becuri fără abajur de pe tavan.

Când totul este gata, iar atelierul e gol, ia un spray roșu și desenează pe pereți un M uriaș, un E mare, un R mic, un C colosal, un I, apoi, pe panourile mari de MDF pătate de vopsea care servesc drept podea, contururile unei mari inimi roșii,

rotunjite, tandre. Stinge lumina, iese, închide ușa, răsuțește o dată cheia pe care o aruncă apoi în micul ghiveci cu mentă atârnat la înălțimea umerilor, în care planta s-a ofilit demult. Aruncă o privire la ceasul de mână; lasă sacii de gunoi acolo; ia în brațe cutia cu sulurile de hârtie care-i ajung până în dreptul feței; începe să coboare scările; pleacă.

2

Paris, ora 6.30 dimineața. Henri sparge nuci. Nu este sezonul nucilor, dar se gălesc. Sparge nuci, așezat într-un fotoliu, răsfoind ultima carte a fiicei sale Édith, *L'Érotisme dans le goût baroque*, deschisă pe genunchi. Ia nucile în dreapta sa, din coșul aflat pe o măsuță, și le pune într-un fel de pipă mare de lemn cu un șurub puternic pe care îl rotește și care avansează în căușul unde nuca, strânsă tot mai tare, se sparge în cele din urmă. În stânga, zvârlește cojile într-o cratiță deja pe jumătate plină, iar bucățile mici de miez le pune într-o farfurie adâncă. Nu le mănâncă: nu și-a pus încă dantura falsă. Bătrânul ascultă concertul pentru clarinet al lui Mozart, la un volum foarte mic, pentru a nu-l deranja pe Arnaud, care doarme în camera din spate.

Firele albe de păr țe pe piept sunt lăsate la iveală de gulerul deschis al pijamalei albastru-deschis și de gulerul de catifea al unui halat vișiniu cu linii albe verticale. Lui Henri îi plac artele frumoase și anatomia complicată a nucilor. Plăceri, fără îndoială, de fost chirurg. Îi plac zorii zilei. Îi place să vadă, drept în față, prin geamul lui, marea fereastră luminată din turnul Saint-Sulpice. Îi place această priveliște, cu care este obișnuit și care îl face să se gândească la un far pe timp de noapte. Ideea este banală, dar îi place. Acolo este Quasimodo al lui, locuitorul misterios al unui turn de biserică, cel care îi ține tovarășie, fără să știe, în zorii zilelor sale de bătrân cu insomnii.

Lumina de afară e cenușie. Henri se oprește din spartul nucilor. O undă de bucurie îi strânge pieptul. Emoția și toate sentimentele din viața lui îi urcă în ochi. Îi e greu să respire, simte un fel de gol, o prăpastie, o implozie în piept, o strângere a coastelor. Durerea îi crește în maxilare. Dintr-un reflex de om generos, sub impactul durerii, se ridică. Cartea fiicei sale cade pe covor, împreună cu spărgătorul de nuci. Se ridică în picioare, îi vâjâie urechile, nu mai aude nimic, nu mai vede, îi apare înaintea ochilor soția sa moartă, se prăbușește cu fața în jos, lovind în cădere lampadarul.

Abajurul dintr-o foiță delicată de vezică de porc, vopsit în verde, se lovește de mânerul ferestrei, se sfâșie și lampadarul într-o poziție oblică, proptit de geam. A treia parte a concertului începe foarte încet.

Primul autobuz 63 trece pe lângă piață fără să oprească; nu așteaptă nimeni în stație. Macha se uită în cutie după aparatul ei mare de fotografiat și fotografiază fațada și fereastra luminată unde clipește lampadarul. Două imagini în cascadă, destul de frumoase, pe care le privește imediat pe micul ecran al aparatului. În primul cadru, unul panoramic, lampadarul este aprins. În cea de-a doua fotografie, identică, e stins.

Soarele bate în ferestre. Coridorul este gol. În dormitorul din spate, patul lui Arnaud este nefăcut, iar plapuma mare, de culoarea roșiilor, atinge moale podeaua. Pe un raft, laptopul lui subțire clipește, în stand-by, pus pe marginea de sus a cărților. La toaletă, nimeni. În baie, pe oglindă se mai condensează un abur fin. Pijamaua de un albastru-deschis și halatul lui Henri atârnă de cârligul de nichel. În bucătăria ordonată, pe masă, lângă cele două Carlsberg pe care Arnaud le-a băut aseară înainte de a se culca, se află coșul cu nuci, cratița cu coji, farfuria cu bucăți mici de miez. În holul din care se deschid ușa securizată de la intrarea în apartament, ușa coridorului, ușa dublă a livingului și cea care duce spre camera bunicului (singura cu vedere spre curte), la baia lui mică și la ultima cameră a apartamentului, auzim vocea lui Arnaud povestindu-i mătușii sale Sylvie cum a găsit cadavrul prăbușit cu fața în jos pe covor, cu brațele deschise în cruce, cu o mână ascunsă sub canapea – mătușa se ridică – și cealaltă agățată de piciorul lampadarului. Mătușa se uită la lampadar.

– Când l-am văzut, am strigat „Bunicule! Bunicule!“, de trei ori. L-am întins pe canapea. Era deja rece. Țsta e cel mai oribil lucru: bunicul era mort, iar eu încă dormeam ca un copil, chiar alături, în camera mea.

Mătușa tresare când aude *camera mea*, dar nu spune nimic.

În spatele ușii, o aud pe Zoé: „Așa, tată, arăți bine. Mama ar fi fost mulțumită“.

Un sărut scurt, apoi un hohot de plâns puternic. Cele două surori i se alătură. Henri este acolo, întins pe masă, în costum și cravată, cu brațele întinse pe lângă corp, cu fața ca de ceară. Zoé îl fotografiază. Flash.

– Zoé, chiar crezi că trebuia să-l fotografiezi?

Zoé nu răspunde nimic. Iese, intră în baie și se încuie înăuntru. Arnaud apare în sufragerie, lent, puțin timid, puțin descumpănit, stânjenit.

– Bine că este Zoé aici, totuși. Nu este ușor. În dimineața asta, când a trebuit să-l întind pe canapea...

Autobuzul 63 trece prin piața aglomerată. Un taxi claxonează. Doi porumbei aterizează pe balustrada din spatele ferestrei sufrageriei; aripile lor se freacă de geam. Zoé apare din nou, cu halatul vișiniu pe braț.

– Poftim, Arnaud, halatul bunicului tău. Cred că ție ți se cuvine. Ești singurul băiat.

Și mătușa Sylvie:

– Oh! Doar n-ai să începi acum să vorbești despre moștenire!

5

În Biserica Saint-Sulpice, printre cei câțiva vizitatori care se întreabă ce să fotografieze în această vizuină bizară, Héloïse Conard, însoțită de florăreasă și de un consultant feng shui de un metru șaizeci înălțime, slab ca un arac și îmbrăcat într-o nuanță de verde demodată, își plănuiește nunta. Își imaginează flori acolo și acolo și acolo, buchete de crimi legate de spătarele scaunelor cu legături de paie pentru a împodobi culoarul din mijloc, și două globuri de buxus pe un trunchi lung și gol la intrare.

– Buchetul mare de *ranunculus* despre care ți-a spus mama nu l-aș pune în fața altarului, ci între Jérôme și mine, între cele două scaune, puțin mai în spate.

Consultantul cel scund, care intră pentru prima dată în Saint-Sulpice, se gândește: „Nu sunt prea feng shui toate astea“. Florăreasa e foarte înaltă. Poartă blugi și o cămașă neagră deschiată. Are doi plasturi pe degete și un elastic la încheietura mâinii. O întreabă pe Héloïse:

- V-a spus mama dumneavoastră despre portocali?
- Vag, ieri.

Florăreasa își coboară pleoapele și continuă:

- N-o să fie toată biserica plină, presupun.
- Nu. O să invităm o mulțime de oameni, dar e un spațiu

imens. Ne-am mulțumi și cu o jumătate de biserică.

Florăreasa deschide din nou ochii:

– Mai exact, pentru a evita scaunele goale, am putea să eliminăm culoarele laterale și să amplasăm în apropierea lor aranjamente din 15-20 de portocali. E ceva sublim, emană un parfum foarte ușor, amețitor, discret, delicios.

– Câți portocali ar fi în total?

– Ar putea fi chiar două sute. Joi seară avem *spring party* într-un hotel particular de pe rue des Francs-Bourgeois. Vor să aibă portocali în toată curtea. Sâmbătă vor fi încă în stare perfectă, vi-i pot închiria la jumătate de preț.

– Dar va fi îngrozitor de scump!

– Mama dumneavoastră a fost de acord, în principiu.

– E complet nebună! Dar e-adevărat că trebuie să arate bine. Cât de înalți sunt portocalii?

– Cam așa.

– Nu-mi vine să cred.

Florăreasa imită rotunjimea boschetelor de portocali deschizând brațele mari, cu mișcări moi din încheieturile suple. În sinea ei, jubilează. Dacă reușește să plaseze portocalii și la nunta asta, se alege cu o grămadă de bani. Héloïse se lasă vrăjită de efectul luxos pe care acest spectacol îl va avea asupra oaspeților.

– Vor fi înfloriți?

– Bineînțeles.

– Și, după cum știți, mai este o nuntă imediat după a noastră.

– Nu vă faceți griji, știm cum să procedăm.

Florăreasa regretă numaidecât fraza asta. Consultantul cel scund iese din tăcerea lui și vocea îi ajunge până la cele două femei:

– Nu trebuie să confundați decorul cu o pădure tropicală.

Florăreasa este jignită. Héloïse:

– Așa e... ce crezi, Olivier?

– Cred că biserica asta nu este foarte feng shui. Și că ar mai fi multe de făcut pentru a o face mai *present time*. Dar, din